

Het klimaatprobleem: een bovenmenselijke uitdaging?

In vier stellingen heeft Prof. Philipse zijn lezing samengevat:

- (1) Anthropogene uitstoot van koolstofdioxide (CO₂) groeit nog steeds bijna exponentieel (is nu ongeveer 6% van de totale aardse CO₂-uitwisseling), waardoor de concentratie in de atmosfeer toeneemt (nu zo'n 400 ppm tegen 280ppm voor de industriële revolutie; NB: ijsboringen laten zien dat de CO₂ concentratie gedurende de laatste 650.000 jaar < 300ppm). Zonder radicaal politiek ingrijpen op wereldschaal zal CO₂ uitstoot tot grote rampen leiden.
- (2) Noch onze morele vermogens (ontstaan in evolutie & cultuurgeschiedenis), noch onze politieke instituties lijken voldoende uitgerust om dit inter-generatiele klimaatprobleem het hoofd te bieden.
- (3) Met name dankzij verschillende wetenschappelijke onzekerheden (b.v.: klimaatgevoeligheid) komen we gemakkelijk in de verleiding te vluchten in een vals bewustzijn (fatalisme/optimisme/religie).
- (4) We hebben geen tijd te verliezen. Zet het klimaatprobleem hoog op de prioriteitenlijst!

Literatuur:

- a) William Nordhaus, *The Climate Casino. Risk, Uncertainty, and Economics for a Warming World* (Yale UP, 2013).
- b) Stephen M. Gardiner, *A Perfect Moral Storm. The Ethical Tragedy of Climate Change* (Oxford UP, 2011).
- c) *Climate Change 2014. Synthesis Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC, 2015).

Prof. dr. mr. Herman Philipse (1951) studeerde rechten en wijsbegeerte in Leiden, Oxford, Parijs en Keulen. Na werkzaam geweest te zijn aan de universiteit van Leuven keerde hij in 1978 naar Leiden terug, waar hij in 1983 promoveerde op Edmund Husserls filosofie van de logica. In 1985 werd hij benoemd tot gewoon hoogleraar in de wijsbegeerte aan de Leidse universiteit en sinds 1 september 2003 is hij universiteits-hoogleraar in de wijsbegeerte aan de Universiteit Utrecht.

Prof. Philipse doet onderzoek op het gebied van de moderne en contemporaine wijsbegeerte, in het bijzonder de kennistheorie, de godsdienstfilosofie en de meta-ethiek. Op het ogenblik leidt hij een NWO onderzoeksprogramma over Evolution and Ethics.

Elk jaar geeft hij een serie Studium Generale colleges over telkens een ander onderwerp, die gepubliceerd wordt door Home Academy (in 2014 over klimaatverandering).

Het recentste boek van zijn hand is "God in the Age of Science? A Critique of Religious Reason" (Oxford University Press, 2012; paperback 2014).

Zie verder: www.uu.nl/medewerkers/H.Philipse